

De organen van een VZW

De algemene vergadering

De algemene vergadering is het hoogste gezagsorgaan van de VZW. Van deze vergadering gaan de belangrijkste beslissingen en benoemingen uit. We kunnen stellen dat de algemene vergadering het beleid van de VZW bepaalt en dat het bestuursorgaan het bepaalde beleid dient uit te voeren.

Een besluit van de algemene vergadering is vereist voor:

- ✓ de statutenwijziging;
- ✓ de benoeming en de afzetting van de bestuurders en de bepalingen van de bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
- ✓ de benoeming en afzetting van de commissarissen en de bepaling van zijn bezoldiging;
- ✓ de kwijting aan de bestuurders en de commissaris, alsook, in voorkomend geval, het instellen van de verenigingsvordering tegen de bestuurders en de commissarissen;
- ✓ de goedkeuring van de jaarrekening en van de begroting;
- ✓ de ontbinding van de vereniging;
- ✓ de uitsluiting van een (effectief) lid;
- ✓ de omzetting van de VZW in een IVZ, een coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming of in een erkende coöperatieve vennootschap sociale onderneming;
- ✓ het doen of aanvaarden van een inbreng om niet van een algemeenheid;
- ✓ alle gevallen waarin de wet of de statuten dat vereisen.

De algemene vergadering is samengesteld uit alle effectieve leden van de vereniging, deze moeten steeds tot de algemene vergadering uitgenodigd worden. Ook derden kunnen deelnemen aan de algemene vergadering, althans voor zover hun aanwezigheid door de meerderheid van de algemene vergadering wordt goedgekeurd. Zij hebben evenwel geen stemrecht.

De leden kunnen zich op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen door een ander lid of, indien de statuten dit toelaten, door een persoon die geen lid is.

De algemene vergadering moet minstens één keer per jaar worden bijeengeroepen voor het goedkeuren van de jaarrekening en de begroting van het boekjaar dat volgt om het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft en de kwijting aan de bestuurders. Deze jaarlijkse algemene vergadering moet gehouden worden binnen de zes maanden na afsluiting van het boekjaar.

Uiteraard kunnen gedurende het jaar bijkomende algemene vergaderingen worden bijeengeroepen.

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen door het bestuursorgaan of, in voorkomend geval, door de commissaris. Alle leden, bestuurders en commissarissen worden ten minste vijftien dagen voor de algemene vergadering opgeroepen. De agenda wordt bij de oproeping gevoegd.

In de wet is ook bepaald dat de algemene vergadering moet worden samengeroepen wanneer één vijfde van de effectieve leden daarom vraagt. In dit geval moet het bestuursorgaan of de commissaris de algemene vergadering bijeenroepen binnen eenentwintig dagen na het verzoek tot bijeenroeping en de algemene vergadering moet uiterlijk gehouden worden op de veertigste dag na dit verzoek, tenzij de statuten anders bepalen.

Het verzoek van één vijfde van de leden om de algemene vergadering samen te roepen moet steeds gebeuren via het bestuursorgaan of, in voorkomend geval, via de commissaris. De aanvragers moeten

de agendapunten vermelden die ze wensen behandeld te zien. Het bestuursorgaan moet deze punten op de agenda brengen, maar kan ook bijkomende punten aan de agenda toevoegen.

Wettelijk gezien is het niet verplicht om de leden van de algemene vergadering uit te nodigen per aangetekende brief. Dis is wel aangewezen om een lid of een groep leden bij aangetekende brief uit te nodigen bij bv. een uitsluiting. Dit lid moet op straffe van nietigheid worden uitgenodigd. Om hiervan bewijs te hebben, is het aangewezen dat de VZW het lid heeft uitgenodigd per aangetekende brief.

Elke onregelmatigheid of fout in de oproeping kan worden voorgelegd aan de beoordeling van de rechtbank, die de beslissingen die zijn genomen door een foutieve of onregelmatig opgeroepen algemene vergadering, kan vernietigen voor zover er een ernstige benadeling is van de vereniging, van haar leden of van derden.

Nieuw is nu ook dat de bestuurders en, in voorkomend geval, de commissaris moeten worden uitgenodigd tot de algemene vergadering. Bestuurders en commissarissen zijn verplicht tijdens de algemene vergadering vragen te beantwoorden.

De wet voorzien in drie gevallen waarin het bestuursorgaan verplicht is de algemene vergadering bijeen te roepen:

- ✓ wanneer één vijfde erom vraagt;
- ✓ in de gevallen uitdrukkelijk voorzien in de wet of de statuten;
- ✓ eenmaal per jaar voor de goedkeuring van de jaarrekening en de begroting van het boekjaar dat volgt op het boekjaar waarom de jaarrekening betrekking heeft en de kwijting aan de bestuurders.

De agenda, die de opgave van de punten die ter beraadslaging zullen worden voorgelegd aan de algemene vergadering, moet bij de oproeping worden gevoegd. Het bestuursorgaan zorgt voor het opstellen van de agenda. Het moet elk voorstel hierin opnemen dat gekend is door minstens één twintigste van het aantal leden die voorkomen in het ledenregister. Dit aantal kan statutair gewijzigd worden. Weigert het bestuursorgaan op het verzoek van één twintigste van de leden in te gaan, dan kunnen de leden het bestuursorgaan hiervoor dagvaarden teneinde de voorstellen te doen opnemen in de agenda. De agenda moet duidelijke en gedetailleerd worden opgesteld, alsmede de plaats, de datum en het uur van de vergadering vermelden. Er mag tijdens de vergadering niet worden afgeweken van de agenda.

Tenzij de statuten anders bepalen, heeft ieder lid op de algemene vergadering een gelijk stemrecht. De bestuurders geven antwoord op de vragen die hun door de leden, vooraf of tijdens de vergadering, mondeling of schriftelijk, worden gesteld en die verband houden met de agendapunten. Zij kunnen in belang van de vereniging weigeren op vragen te antwoorden wanneer de mededeling van bepaalde gegevens of feiten de vereniging schade kan berokkenen of in strijd is met de door de vereniging aangegane vertrouwelijkheidsclausules.

De statuten kunnen bepalen dat bij staking van stemmen de stem van de voorzitter doorslaggevend is. Deze clause dient aangeprezen te worden, aangezien hierdoor voorkomen wordt dat de werking van de vereniging door staking van stemmen kan worden lamgelegd.

De leden kunnen zich op de algemene vergadering door een ander lid laten vertegenwoordigen of, zo de statuten het toelaten, door een persoon die geen lid is. Aan dit recht kan niet geraakt worden. Over het aantal volmachten dat een lid mag hebben, wordt in de wet niets voorzien. Het is aan te raden het aantal volmachten statutair te beperken tot één volmacht per lid om te vermijden dat alle volmachten zich in één hand bevinden.

De besluiten van de algemene vergadering worden genomen met gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen, met uitsluiting van de afwezigen, van de onthoudingen en van de nietige stemmen. In een aantal gevallen bepaalt de wet een bijzondere voorwaarde van aanwezigheid en of meerderheid op de algemene vergadering, onder meer voor:

- ✓ een statutenwijziging;
- ✓ de uitsluiting van leden;
- ✓ de ontbinding van de vereniging.

Met het uitsluiten van leden wordt inderdaad bedoeld een effectief lid dat bijgevolg is ingeschreven in het register van de leden. Enkel de algemene vergadering is hiertoe bevoegd. Voor het uitsluiten van een toetredend lid volstaat een beslissing van de algemene vergadering, het bestuursorgaan of het gemachtigd orgaan. Wanneer een effectief lid moet worden uitgesloten, moet dit worden aangegeven in de agenda. De algemene vergadering kan over de uitsluiting van een lid alleen dan op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer ten minste twee derde van de leden op de algemene vergadering aanwezig en vertegenwoordigd zijn. Is deze voorwaarde niet vervuld, dan is een tweede bijeenroeping nodig. De nieuwe vergadering beraadslaat en besluit op geldige wijze, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. De tweede vergadering mag niet binnen vijftien dagen na de eerste vergadering worden gehouden. De uitsluiting van het lid is enkel aangenomen wanneer de beslissing twee derde van de uitgebrachte stemmen heeft verkregen. Indien het effectieve lid dat wordt uitgesloten, ook een bestuursmandaat heeft, is hij niet automatisch als bestuurder uitgesloten.

Voor het wijzigen van de statuten is een beslissing van de algemene vergadering noodzakelijk en dit kan onder geen beding aan een ander orgaan binnen de vereniging worden toevertrouwd. Het vermelden op de agenda van alleen de term 'statutenwijziging' is onvoldoende. Men moet duidelijk aangeven welke artikelen er worden gewijzigd en door welke tekst men ze gaat vervangen. De voorgestelde wijzigingen moeten nauwkeurig aangegeven worden in de uitnodiging voor de algemene vergadering. Het kan gebeuren dat meerdere punten in de statuten worden gewijzigd. De algemene vergadering kan punt per punt stemmen of kan alle punten in één keer goedkeuren. Wanneer men artikel per artikel over de statuten stemt, kan het voorkomen dat men voor bepaalde artikelen geen tweederdemeerderheid haalt. In dat geval wordt dit artikel niet gewijzigd. Indien wordt vastgesteld dat er geen voldoende aanwezige of vertegenwoordigde leden zijn op de algemene vergadering, kunnen de statuten niet worden gewijzigd. In dat geval moet een nieuwe vergadering worden samengeroepen. Deze tweede vergadering kan rechtsgeldig beslissen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden waar wel met een tweederdemeerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. Voor de wijziging van het voorwerp of het belangeloze doel van de vereniging moet wel weer een vier vijfde meerderheid worden gehaald.

Inzake de ontbinding van de VZW gelden dezelfde regels als hierboven beschreven inzake de wijziging van het voorwerp of van het belangeloze doel van de VZW, namelijk twee derde aanwezigheid en vier vijfde meerderheid. De algemene vergadering zal ook een of meer vereffenaars moeten aanstellen.

In het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen is opgenomen dat onthoudingen noch in de teller noch in de noemer worden meegerekend. Er moet dus geen rekening gehouden worden met onthoudingen. Zij tellen niet langer als negatieve stem. Hetzelfde geldt ook voor ongeldige en nietige stemmen.

Een besluit van een orgaan van een rechtspersoon is nietig:

1. wegens enige onregelmatigheid in de wijze waarom een besluit tot stand komt, indien de eiser aantoonbaar dat de begane onregelmatigheid hetzij de beraadslaging of de stemming heeft kunnen beïnvloeden, hetzij met bedrieglijk opzet is begaan (het betreft hier het niet naleven

- van de vormvereisten, zoals aanwezigheids- en meerderheidsvereisten, volmachten, bijeenroepingen, agenda, enz.);
2. wegens rechtsmisbruik, misbruik, overschrijding of afwending van bevoegdheid (het gaat om onregelmatigheden naar de inhoud).;
  3. Wanneer stemrechten werden uitgeoefend die opgeschort zijn krachtens een wettelijke bepaling die niet in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen is opgenomen en het aanwezigheids- of meerderheidsquorum vereist voor de besluiten ter algemene vergadering niet zou bereikt zijn;
  4. wegens enige andere in het WVV vermelde reden.

De nietigheid van een stem brengt de nietigheid mee van het genomen besluit indien de eiser aantoonbaar dat de nietige stem de beraadslaging of de stemming heeft kunnen beïnvloeden.

De wijze waarop de besluiten van de algemene vergadering ter kennis zullen worden gebracht aan de effectieve leden van de vereniging en aan derden, moet worden bepaald in de statuten. Van elke vergadering moeten verslagen of notulen worden gemaakt, die de effectieve leden kunnen inzien op de plaats waar de VZW haar zetel heeft.

Het bestuursorgaan

De vzw wordt bestuurd door een collegiaal bestuursorgaan dat de vzw vertegenwoordigt in en buiten rechte. Het bestuursorgaan is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het voorwerp van de vereniging, met uitzondering van die waarvoor volgens de wet de algemene vergadering bevoegd is. Echter kunnen de statuten de bevoegdheden van het bestuursorgaan beperken doordat de algemene vergadering bepaalde bevoegdheden naar zich toetrekt.

Het bestuursorgaan moet uit minimum drie bestuurders bestaan en is een collegiaal orgaan. Het aantal bestuurders moet niet lager zijn dan het aantal leden. Indien en zolang de vzw minder dan drie leden heeft, mag het bestuur bestaan uit twee bestuurders. Het bestuursorgaan mag uit evenveel leden als de algemene vergadering bestaan, of zelfs groter zijn dan de algemene vergadering. In geval van een tweehoofdig bestuur verliest elke bepaling die opgenomen is in de statuten en die aan een bestuurder een doorslaggevende stem heeft, van rechtswege haar werking.

De leden van het bestuursorgaan worden uitsluitend benoemd door de algemene vergadering. Dit is een uitdrukkelijke bevoegdheid van de algemene vergadering die aan geen enkel ander orgaan kan worden. De benoeming van de bestuurders gebeurt bij gewone meerderheid van het aantal aanwezige en of vertegenwoordigde leden.

Indien de bestuurders benoemd zijn voor een bepaalde duur en de plaats van een bestuurder opvalt voor het einde van zijn mandaat, hebben de overblijvende bestuurders het recht om een nieuwe bestuurder te coöpteren, tenzij de statuten dit recht uitsluiten. In geval van coöptatie van een bestuurder moet de eerstvolgende algemene vergadering zijn mandaat bevestigen.

Zowel natuurlijke personen als rechtspersonen kunnen zitting hebben in het bestuursorgaan. Indien een rechtspersoon een mandaat opneemt in het bestuursorgaan, benoemt hij een natuurlijke persoon als vaste vertegenwoordiger die wordt belast met de uitvoering van dat mandaat in naam en voor rekening van de rechtspersoon die hij vertegenwoordigt. De rechtspersoon mag de vaste vertegenwoordiging niet beëindigen zonder tegelijkertijd een opvolger te benoemen.

Een bestuurder die ontslag neemt uit zijn ambt, is een voortijdig ontslag. Tenzij de statuten het anders bepalen, gaat het ontslag van een bestuurder onmiddellijk in en moet dit ontslag niet aanvaard worden door de algemene vergadering. Het is niet noodzakelijk in de vervanging van de bestuurder te voorzien, tenzij het aantal bestuurders zou dalen beneden het wettelijk minimum.

De algemene vergadering is bevoegd om bestuurders af te zetten. De afzetting van een bestuurder kan gebeuren ongeacht het aantal aanwezige en/of vertegenwoordigde leden met meerderheid tegen minderheid. Evenwel moet het punt tot afzetting op de agenda voorkomen.

Het bestuursorgaan vergadert als een collegiaal orgaan. Hiermee wordt bedoeld dat het bestuursorgaan als één orgaan zetelt en handelt op voorwaarde dat het ook rechtsgeldig is samengeroepen en dat de helft van de bestuurders aanwezig en/of vertegenwoordigd is en dat de meerderheid van de aanwezige en/of vertegenwoordigde leden met het voorstel instemt. Evenwel kunnen de statuten een strengere quorum opleggen, maar dit komt in de praktijk zelden voor.

De wet bepaalt niets omtrent de wijze waarop het bestuursorgaan wordt samengeroepen. In de wet is evenmin iets bepaald over het aantal keren dat het bestuursorgaan moet worden samengeroepen. Wel is bepaald dat het bestuursorgaan de jaarrekening en de begroting opstelt en deze ter goedkeuring moet voorleggen aan de algemene vergadering. Hieruit kan men besluiten dat het bestuursorgaan minstens één keer per jaar moet worden samengeroepen.

In principe kan de bijeenroeping mondeling gebeuren, maar het verdient de voorkeur dat ze met een geschrift gebeurt waarom datum, plaats, uur en agenda zijn vermeld.

Wettelijk is het niet verplicht dat het bestuursorgaan overgaat tot het aanstellen van functies. In tegenstelling tot de algemene opinie dat de vzw een voorzitter, een secretaris en een schatbewaarder moet hebben, is in de wet hierover niets verplicht.

Bestuurders met functie hebben niet meer rechten dan 'gewone' bestuurders zonder functie. Alle bestuurders hebben een gelijk stemrecht. Meestal wordt in de statuten bepaald dat in geval van staking van stemmen de voorzitter een doorslaggevende stem krijgt.

Van iedere vergadering van het bestuursorgaan worden notulen gemaakt. De notulen van de vergaderingen van het bestuursorgaan worden ondertekend door de voorzitter en de bestuurders die erom verzoeken. Enkel effectieve leden zijn wettelijk gemachtigd om de notulen van het bestuursorgaan in te kijken, teneinde met kennis van zaken bepaalde beslissingen omtrent het beleid van de vereniging in de toekomst te kunnen nemen en de werking van de vzw veilig te stellen.

Wanneer een bestuursorgaan een beslissing moet nemen of zich over een verrichting moet uitspreken die onder zijn bevoegdheid valt, waarbij een bestuurder een rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met het belang van de vereniging, moet de betrokken bestuurder dit melden aan de andere bestuurders voordat het bestuursorgaan een besluit neemt. Zijn verklaring en toelichting over de aard van dit strijdige belang worden opgenomen in de notulen van de vergadering van het bestuursorgaan dat de beslissing moet nemen. Het is het bestuursorgaan niet toegelaten deze beslissing te delegeren. In geen enkele vzw mag de bestuurder met een belangenconflict deelnemen aan de beraadslagingen van het bestuursorgaan over deze beslissing of verrichtingen, noch aan de stemming in dat verband. Wanneer de meerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde bestuurders een belangenconflict heeft, dan wordt de beslissing of de verrichting aan de algemene vergadering voorgelegd.

Aansprakelijkheid van de bestuurders; de rechtspersonen handelen door hun organen, waarvan de bevoegdheden worden vastgelegd door het WVV, het voorwerp en de statuten. De leden van deze organen verbinden zich niet persoonlijk voor de verbintenissen van de rechtspersoon.

Elk lid van een bestuursorgaan of dagelijks bestuurder is tegenover de vzw gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak. Deze plicht geldt tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak. Deze plicht geldt tegenover de vzw waarmee ze een contractuele relatie hebben.

De bestuurders en dagelijks bestuurders en alle andere personen die ten aanzien van de vzw wettelijke bestuursbevoegdheid hebben of hebben gehad zijn jegens de rechtspersoon aansprakelijk voor de fouten begaan in de uitoefening van hun opdracht. Dit geldt ook jegens derden voor zover de begane fout een buitencontractuele fout is. Deze personen zijn evenwel slechts aansprakelijk voor beslissingen, daden of gedragingen die zich kennelijk buiten de marge bevinden waarbinnen normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurders, geplaatst in dezelfde omstandigheden, redelijkerwijze van mening kunnen verschillen.

In principe gaan de bestuurders geen enkele persoonlijke verbintenis aan. Bestuurders kunnen wel aansprakelijk gesteld worden wanneer zij een buitencontractuele fout tegenover derden begaan. Indien deze fout zich echter situeert binnen een normaal en degelijk bestuur volgens het "goede huisvader principe", zal er normaal gezien geen persoonlijke aansprakelijkheid zijn. Het is aan de rechter om te toetsen of de gedragingen en beslissingen van een bestuurder al dan niet overeenstemmen met de gedragingen van een normaal zorgvuldige bestuurder, geplaatst in dezelfde omstandigheden.

Indien een bestuurder tegen een bepaalde beslissing bezwaar heeft, is het heel belangrijk dat hij zijn protest uitdrukkelijk meedeelt aan zijn collega-bestuurders en laat notuleren. Hij vermeldt in dit geval uitdrukkelijk de handelingen of beslissingen die volgens hem een fout vormen samen met de nodige toelichting over zijn visie. Het lid van een bestuursorgaan kan ook buiten een vergadering een melding doen dat een andere bestuurder een fout gemaakt heeft. Om bewijsredenen gebeurt dit bes schriftelijk.

Het dagelijks bestuur

De statuten kunnen bepalen dat het bestuursorgaan het dagelijks bestuur van de vereniging, alsook de vertegenwoordiging van de vereniging wat dat bestuur aangaat, kan opdragen aan één of meer personen, die elk alleen, gezamenlijk of als college optreden. Het bestuursorgaan dat het orgaan van dagelijks bestuur heeft aangesteld, is belast met het toezicht op dit orgaan.

Dagelijks bestuurders kunnen zowel bestuurders als derden zijn.

Het is niet verplicht om een dagelijks bestuur aan te stellen.

Het instellen van dit orgaan moet statutair worden geregeld. De wijze van benoeming en ambtsbeëindiging en de wijze waarop de dagelijks bestuurders hun bevoegdheid uitoefenen, moeten eveneens statutair worden geregeld. Is dit statutair niet bepaald, dan kan ook geen dagelijks bestuur worden aangesteld.

Het dagelijks bestuur omvat zowel de handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vereniging, als de handelingen en de beslissingen die, ofwel om reden van hun minder belang dat ze vertonen, ofwel omwille van hun spoedeisend karakter, de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen.

Het gaat dus over:

- ✓ dringende handelingen;
- ✓ dagdagelijkse handelingen;
- ✓ handelingen van geringe betekenis voor de werking van de vzw.

Aangezien het dagelijks bestuur een orgaan is dat ondergeschikt is aan het bestuursorgaan, draagt het bestuursorgaan ook de volledige verantwoordelijkheid voor de beslissingen die binnen het dagelijks bestuur zijn genomen en heeft het bestuursorgaan er alle belang bij om de genomen beslissingen op hun waarde te evalueren en te onderzoeken.

Het dagelijks bestuur kan uit één of uit meerdere personen bestaan. Indien meerdere personen lid zijn van het dagelijks bestuur, dan moet in de statuten worden opgenomen hoe elk van deze personen een mandaat kan uitoefenen: alleen, als college of gezamenlijk.

Het dagelijks bestuur wordt samengesteld door het bestuursorgaan, tenzij anders bepaald in de statuten. Het is niet noodzakelijk dat de leden van het dagelijks bestuur zitting hebben in de algemene vergadering of in het bestuursorgaan. Ook rechtspersonen kunnen lid zijn van een dagelijks bestuur.

De leden van het dagelijks bestuur kunnen zowel voor onbepaalde duur als voor een bepaalde duur worden benoemd. Moen moet er rekening mee houden dat aangezien de benoeming van de personen belast met het dagelijks bestuur een verplichte neerlegging op de griffie van de ondernemingsrechtbank inhoudt alsook een publicatie in de Bijlagen van het Belgisch Staatsblad, de verplichte openbaarmakingen worden vervuld telkens wanneer de statutaire termijn is verstreken en zelfs wanneer de personen belast met het dagelijks bestuur onveranderd blijven.

Het mandaat van de personen belast met het dagelijks bestuur kan eindigen door vrijwillig ontslag, overlijden, verstrijken van de in de statuten bepaalde termijn, afzetting door het bevoegde orgaan of onbekwaamverklaring.

Het bestuursorgaan van de vzw kan de bevoegdheid om de vereniging in en buiten rechte te vertegenwoordigen, overdragen aan een of meer bestuurders. Deze gemachtigden vertegenwoordigen de vzw alleen of gezamenlijk. De wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van deze gemachtigden, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen, moeten in de statuten bepaald worden.

In alle akten die de vzw verbinden, moet onmiddellijk voor of na de handtekening van de persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt, worden vermeld in welke hoedanigheid hij optreedt.